

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 128/04-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť M. W., M. K., a M. Š., M. K., zastúpených advokátom JUDr. J. M., Advokátska kancelária, D., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 232/03 (pôvodne pod sp. zn. 2 T 214/02 a neskôr pod sp. zn. 2 T 78/03) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. W. a M. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2003 doručená a 10. júla 2003, 12. novembra 2003, 11. decembra 2003, 10. februára 2004 a 10. mája 2004 doplnená sťažnosť M. W., M. K., a M. Š., M. K. (ďalej len „sťažovateľ“ a „sťažovateľka“ alebo „sťažovatelia“) zastúpených advokátom JUDr. J. M., Advokátska kancelária, D., ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Veľký

Krtíš (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 232/03 (pôvodne pod sp. zn. 2 T 214/02 a neskôr pod sp. zn. 2 T 78/03).

Zo sťažnosti a z priložených písomností vyplýva, že uznesením Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Slovenskej republiky v Banskej Bystrici zo 6. decembra 1995 sp. zn. ČVS: VP – 180/30-95 bolo podľa § 16 ods. 1 a 4 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre pokračujúci trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 písm. a), písm. b) Trestného zákona v podstate na tom skutkovom základe, že sťažovateľ sčasti spoločne s inými osobami a sčasti sám vo viacerých prípadoch v roku 1995 na území Slovenska na základe falošných dokladov prevzal tovar v značnej hodnote, za ktorý nezaplatil.

Odo dňa vznesenia uvedeného obvinenia sa sťažovateľ „ukrýval doma v rodinnom dome pred spoluobvinenými a najmä pred V., pretože ma chcel fyzicky zlikvidovať až po tom ako som sa dozvedel, že bol zavraždený som sa bol osobne prihlásiť na políciu vo Veľkom Krtíši (...)“. Na sťažovateľa „bolo vyhlásené celoštátne pátranie až po dobe 6 ½ ročnej sa prihlásil na políciu dňa 15. 6. 2002 (...)“. Uznesením Okresného súdu Lučenec z 25. mája 2002 sp. zn. Tp 51/95 bola na sťažovateľa uvalená väzba, ktorá sa mu započítala od 22. mája 2002. Sťažovateľ v prípravnom konaní viackrát požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, pričom navrhol aj nahradenie väzby písomným sľubom obvineného podľa § 73 ods. 1 písm. b) TP, avšak jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu bolo právoplatne vyhovené až okresným súdom 21. mája 2004.

Dňa 7. augusta 2003 bola na sťažovateľa podaná obžaloba na Okresnom súde Lučenec. Uznesením z 9. septembra 2002 č. k. 1 T 118/02-678 Okresný súd Lučenec vyslovil, že nie je miestne príslušný a vec postúpil, po nadobudnutí právoplatnosti tohto uznesenia, 16. septembra 2002 Okresnému súdu Veľký Krtíš.

Najmä z tzv. petitu sťažnosti jednoznačne vyplýva, že sťažovatelia sú toho názoru, že v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tiež uviedol, že „napriek tomu, že sa nestotožňujem s názorom, že účinným prostriedkom ochrany môjho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podanie sťažnosti“, vyčerpal aj právne prostriedky nápravy tým, že na prietahy

v predmetnom konaní podal sťažnosť podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ sa domáhal aj priznania primeraného finančného zadostučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, pretože konanie je zdĺhavé a „*ak takýto stav navodzuje svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti, vyvoláva to vo mne stratu dôvery k tomuto orgánu*“.

Vzhľadom na uvedené relevantné skutočnosti sťažovateľa prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu navrhli, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v článku 48. ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 bolo postupom Okresného súdu vo Veľkom Krtíši porušené.“

II.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, najmä z „*upovedomenia o spôsobe vybavenia sťažnosti*“, ktoré doručil právny zástupca sťažovateľov ústavnému súdu 10. februára 2004 vyplýva, že: „... *Vec sa pôvodne viedla na Okresnom súde vo Veľkom Krtíši pod sp. zn. 2 T 214/02 a 2 T 78/03. Z obsahu spisu som zistil, že obžaloba pôvodne napadla na Okresný súd v Lučenci dňa 23. 08. 2002. Obžalovaný bol M. W. Uznesením zo dňa 09. 09. 2002 č. k. 1 T 118/02-678 Okresný súd v Lučenci vyslovil, že nie je miestne príslušný a vec postúpil Okresnému súdu vo Veľkom Krtíši. Citované uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 09. 2002, pričom spis bol doručený tunajšiemu súdu dňa 17. 10. 2002. Dňa 10. 12. 2002 sudkyňa Mgr. E. S. určila termín predbežného prejednania obžaloby na deň 18. 12. 2002. Dňa 18. 12. 2002 na neverejnom zasadnutí bola predbežne prejednaná obžaloba a vec vrátená prokurátorovi na došetrenie. Uznesenie bolo vyhotovené dňa 16. 01. 2003 a vypravené dňa 17. 01. 2003. Dňa 24. 01. 2003 bola doručená súdu sťažnosť prokurátora proti tomuto uzneseniu a dňa 28. 01. 2003 sťažnosť obžalovaného. Prokurátor požiadal súčasne o zapožičanie spisu, za účelom odôvodnenia sťažnosti. Dňa 14. 02. 2003 boli súdu doručené dôvody sťažnosti okresného prokurátora vo Veľkom Krtíši. Dňa 18. 02. 2003 bola vec predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolaciemu na rozhodnutie*

o sťažnostiach. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 04. 03. 2003 sp. zn. 5 To 31/03 zamietol sťažnosť okresného prokurátora vo Veľkom Krtíši, ako aj obvineného M. W. Dňa 18. 03. 2003 bol spis vrátený Okresnému súdu vo Veľkom Krtíši a dňa 21. 03. 2003 bolo uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici expedované obžalovanému a jeho obhajcovi. Dňa 31. 03. 2003 bol spis odoslaný Okresnej prokuratúre vo Veľkom Krtíši. Po došetrení veci bola dňa 07. 08. 2003 podaná nová obžaloba na Okresný súd v Lučenci a uznesením tohto súdu z 26. 08. 2003 sp. zn. 1 T 120/03 bola vec postúpená Okresnému súdu vo Veľkom Krtíši. Spis bol doručený Okresnému súdu vo Veľkom Krtíši dňa 11. 09. 2003. Dňa 15. 10. 2003 bolo vykonané neverejné zasadnutie, na ktorom bol obžalovaný prepustený z väzby na slobodu. Uznesením č. k. 2 T 232/03-797 (sp. zn. 2 T 78/03 podľa registra súdneho manažmentu) bolo vyhotovené aj expedované dňa 23. 10. 2003. Dňa 04. 11. 2003 bola doručená na súd sťažnosť okresného prokurátora vo Veľkom Krtíši proti tomuto rozhodnutiu. Spis bol predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o tejto sťažnosti dňa 06. 11. 2003. Dňa 18. 11. 2003 bolo odvolacím súdom napadnuté uznesenie zrušené a spis bol vrátený Okresnému súdu vo Veľkom Krtíši dňa 25. 11. 2003. Dňa 25. 11. 2003 sudkyňa Mgr. E. S. určila termín hlavného pojednávania na deň 12. 01. 2004. Termín hlavného pojednávania bol preložený na deň 09. 02. 2004 z dôvodu pracovnej neschopnosti Mgr. E. S.“

Právny zástupca sťažovateľov doručil ústavnému súdu 10. mája 2004 rozsudok okresného súdu z 1. marca 2004 sp. zn. 2 T 232/03, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní troch rokov so zaradením do I. nápravno výchovnej skupiny. S uvedeným prípisom bola ústavnému súdu zároveň doručená fotokópia odvolania, ktoré podal proti tomuto rozsudku sťažovateľ 22. apríla 2004. Podľa zistenia ústavného súdu, o predmetnom odvolaní dosiaľ rozhodnuté nebolo.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným

právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Predmetom sťažnosti je tvrdené porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 232/03 (pôvodne pod sp. zn. 2 T 214/02 a neskôr pod sp. zn. 2 T 78/03).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že pod uvedenými spisovými značkami ide o jednu a tú istú trestnoprávnu vec, v ktorej okresný súd konal ako súd prvého stupňa v trestnej veci sťažovateľa.

1. Pokiaľ predmetná sťažnosť smeruje k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádzajúc z *petitu* sťažnosti a ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde („ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone“) ústavný súd posudzoval z hľadiska namietaného porušovania označených základných práv len konanie v takom jeho štádiu, ktoré bolo vymedzené „*postupom Okresného súdu vo Veľkom Krtíši*“ (mutatis mutandis I. ÚS 132/02).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 61/98). Posúdenie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietáh v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03). Obdobne to platí v danej súvislosti aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 109/02).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe skutočností uvedených v sťažnosti považovať postup okresného súdu za taký, ktorý by bolo možné vzhľadom najmä na celkovú dĺžku konania pred okresným súdom kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle citovaného článku ústavy a dohovoru. Ani právny zástupca sťažovateľa bližšie neupresnil, nekonkretizoval a v predmetnej sťažnosti nešpecifikoval obdobia, v ktorých sa okresný súd mal dopustiť „zbytočných prietáhov“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. prekročenia „primeranej lehoty“ v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Naopak, z príloh, ktoré sťažovateľ pripojil k svojej sťažnosti, vyplýva, že okrem krátkodobého odročenia už nariadeného pojednávania (9. február 2004) v dôsledku pracovnej neschopnosti konajúcej sudkyne sa vo veci pred okresným súdom konalo plynulo, pričom vykonané úkony boli efektívne, smerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako obžalovaný v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). Faktom je, že účastníci konania, a to tak sťažovateľ, ako aj okresný prokurátor v danej trestnoprávnej veci opakovane využili prostriedky právnej nápravy, ktoré mali k dispozícii. K tomu ústavný súd dodáva, že ak na jednej strane sťažovateľ ako účastník konania je oprávnený využiť na svoju obranu všetky procesné prostriedky dané mu príslušným procesným kódexom, na druhej strane musí počítať s tým, že ich využitie môže mať za nevyhnutný dôsledok spomalenie postupu všeobecného súdu pri prerokovaní veci samej, a tým aj predĺženie súdneho konania a že tento dôsledok (predĺženie konania) nemôže v sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy následne úspešne pričítať výlučne postupu konajúceho súdu a len z tohto dôvodu vyvodzovať porušenie jeho práv podľa citovaných článkov ústavy a dohovoru.

Vo vzťahu k napadnutému postupu Okresného súdu Veľký Krtíš ústavný súd konštatuje, že obsah sťažnosti ani jej prílohy nenaznačujú žiadne prietahy spôsobené týmto súdom v doterajších konaniach vedených na okresnom súde pôvodne pod sp. zn. 2 T 214/02, neskôr pod sp. zn. 2 T 78/03 a napokon pod sp. zn. 2 T 232/03, a preto v tejto časti

bolo potrebné sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

2. Pokiaľ predmetnú sťažnosť na ústavnom súde podala aj matka sťažovateľa M. Š., pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd okrem uvedeného bral do úvahy, že sťažovatelia (fyzické alebo právnické osoby) môžu sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy namietat len porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ale nie aj práv a slobôd iných. Sťažnosti, v ktorých sťažovatelia nenamietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní odmieta ako podané osobami zjavne neoprávnenými (mutatis mutandis III. ÚS 41/00, II. ÚS 113/02). Ústavný súd konštatuje, že v konaní vedenom na okresnom súde pôvodne pod sp. zn. 2 T 214/02, neskôr pod sp. zn. 2 T 78/03 a napokon pod sp. zn. 2 T 232/03 sťažovateľka nebola účastníčkou konania. Keďže porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 232/03 (pôvodne pod sp. zn. 2 T 214/02 a neskôr pod sp. zn. 2 T 78/03) pred ústavným súdom namietala osoba odlišná od účastníka tohto súdneho konania a keďže jej sťažnosť nebolo možné posúdiť ako dôvodnú ani inak, v tejto časti bolo potrebné sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť ako podanú zjavne neoprávnenou osobou podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2004